

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petlitv. (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Kmečko zavarovanje.

Dunaj, 3. februarja 1909.

V smislu sklepa kmečkega stanovskega shoda je poslanec dr. Ivan Šusteršič danes naznanil ministrskemu predsedniku Bienerthu, da so se zaupniki kranjskih kmetov izrekli zoper vladni predlog in vsled tega poslanci S. L. S. ta predlog odklanjajo.

Ministrski predsednik je izjavil, da je vlada si bila od vsega početka svesta velikih težav. On sam je dvomil, da bodo kmetje hoteli prevzeti dotično vplačilo. Ako je kljub temu vlada vložila svoj predlog, storila je to zato, da je pripravila podlago za posvetovanja poslancev, ki lahko vladni predlog odklonijo, sprejmo ali premenijo.

Dr. Šusteršič je nato stopil v stik z voditeljem poljskih kmetov, poslanecem Stapinskijem, in se je z njim posvetoval radi nadaljnjega postopanja v tej zadevi. Poljski kmetje zavzamejo namreč v tem vprašanju podobno stališče, kakršno je bil zavzel preteklo nedeljo ljubljanski kmečki stanovski shod.

V teh razmerah ni misliti, da bi sedanji vladni predlog postal zakon. Odsek, ki se ima pečati o tem predlogu, svojih posvetovanj še niti pričel ni.

Na straži!

Mladi in stari si sicer nekoliko nasprotujejo, spričo »klerikalne« nevarnosti pa so pokazali, da so enotni in varujejo disciplino; tako nekako je nek liberalni list resimiral uspeh shoda zaupnikov »narodno-napredne« stranke na svečnico 1. 1909. Strankarje, ki so nezadovoljstvo pili že z materinim mlekom, so djali med bolnike, tisti pa, ki so z vsako rečjo zmeraj zadovoljni, sploh nič ne štejejo; na ta način so zopet konsolidirali stranko.

Kdo bi se temu čudil? Saj jih združuje — stare in mlade — peklensko sovraštvo do verstva sploh, prav posebno pa do krščanske zavesti našega ljudstva in do njega demokratiških načel! Stari so igrali nekaj časa lojalnost, ker jim drugače

ni kazalo in ker so si ob splošnem polomu stranke obetali po pravici nekaj profita na svojem in strankinem vgladu le od navidezne ponižnosti in kulantnosti. Zdaj, ko so si zagotovili svoj kotiček, pa zopet bruhajo na dan njihovi »protiklerikalni« instinkti. »Kompromisa zdaj ni več!« je dejal politički voditelj liberalne stranke na zaupnem shodu. Mladi tenorji pa seveda krepko podpirajo stare baze. Zdaj se je »pomladil« tudi »Narod«, ki zopet požira »klerikalce«, kakor v svoji junaški dobi.

Pa saj imajo program, po katerem lahko delajo. Mednarodna »Svobodna misel« jim ga daje. Saj glasilo »Svobodne misli« v svoji prvi letošnji številki odkrito in jasno priznava, da so kranjski liberalci pospeševali njeno gibanje! Sicer pravi, da so v času »sloge« liberalci, od klerikalcev v to obvezani, opustili to podporo, ampak, kdor le količkaj pozna razmere, ve, da se je »Svobodna misel« debelo zlagala! Bomo videli, kdo bo ob letošnjih počitnicah, ko bodo »Svobodno misel«, ki jo že dolgo flikajo skupaj, definitivno ustanovili, zopet za botra! . . .

»Cerkev naj pušča politiko pri miru«, so dejali ojunaki liberalci na svojem zaupnem shodu. To se pravi, radi bi, da bi ljudstvo pri svoji politički organizaciji pustilo v nemar svoje krščansko stališče. Verjamemo, da bi jim to bilo prav, čudimo se le, da mislijo, da pomena njihovih besed ljudstvo ne bo razumelo in se jim dalo premočiti. Toda časi so minuli, ko je bilo ljudstvo nezavedno in šlo na take fraze!

Verjamemo, da bi radi, da bi prišlo tako daleč kakor v francoski liberalni objubljeni deželi, kjer je zadnjič vlada disciplinirala častnike in vojake, ker so se udeležili svete maše! Ampak tega naj se zavedajo, da liberalci v naši deželi ne more več nositi krinke, da bi pod njo ne spoznali njegovega protiverskega in protiljudskega obraza!

Organizujemo se dalje! To je zdaj bolj kot le kdaj naše geslo. Veliko je v naših vrstah še notranjega dela! Za našo izobraževanje pa političko organizacijo se tudi začnemo zdaj pravi čas najintenzivnejšega delovanja. Ustvariti moramo novo generacijo, zdravo po telesu in duhu. Tudi pri nas imamo problem starih in mladih. Da bi ga srečno rešili ljudskemu napredku v korist!

nesite mi; dovolj sem se že samega sebe grajal. Moje življenje je na vsak način zapadlo in mrtev bi že bil, ako bi se Silver ne bil postavil zame; in zdravnik, verujte mi, jaz znam umreti — in smem reči, tudi zaslužim — bojim se samo mučenja. Ako me bodo mučili —

»Jakec,« mi je zdravnik segel v besedo in njegov glas je bil ves spremenjen. »Jakec, tega ne morem trpeti. Skoči čez ograjo in zbeži.«

»Zdravnik,« sem rekel, »dal sem svojo besedo.«

»Vem, vem,« je vzkliknil. »Ničesar ne moremo zato sedaj, Jakec. Jaz prevzamem vso odgovornost na svoje rame, vse skupaj, krivdo in sramoto, fant; vendar ne morem pustiti, da bi ti tukaj ostal. Skoči! Samo en skok in zunaj si, in potem bodeva tekla kakor antilope.«

»Ne,« sem odvrnil, »prav dobro veste, da bi vi kaj takega nikdar ne storili; niti vi, niti sodnik, niti kapitan; in jaz tudi nočem storiti tega. Silver mi je zaupal; dal sem mu svojo besedo in povrnem se nazaj. Vendar, zdravnik, vi me niste pustili izgovoriti. Ako bi me začeli mučiti, bi mi utegnili uiti kaka besedica glede tega, kje se nahaja naša ladja; jaz sem namreč dobil ladjo v svojo last, deloma po sreči, deloma s svojim pogumom in drz-

Državni zbor.

Dunaj, 3. svečana.

Usodepolni dan.

Kakor pred krvavo bitko, od katere je odvisna usoda države, tako je danes vsa avstrijska javnost z nekim strahom pričakovala za parlament in nadaljni razvoj države odločilnega trenutka. Vsa glasila so že teden dni napovedovala veliki moment, ko se odloči, ali zmaga trezna pamet, ali se ohrani ljudski parlament in ustavno življenje, ali pa razdivjana strast vrže dinamično bombo v zbornico in razpodi na vse štiri vetrove ljudske zastopnike. Nad pol stoletja divja na Češkem ljudski narodni boj med Čehi in Nemci. S kratkimi presledki se unema požar, ki pustoši vso državo, razjeda redno socialno življenje ter ovira zdravi razvoj ljudskih moči v posameznih narodih. Zadnja leta pa je češko-nemški spor na dnevnem redu pri vsaki priliki. Grof Taaffe, grof Badeni, baron Gautsch, Körber in Beck so se trudili, da napravijo premirje med Čehi in Nemci. Brez uspeha je bil ves trud. Raztrgali so na kosce vse kompromisne predloge, ker ne Nemci, ne Čehi niso reševali jezikovnega vprašanja s splošnega, nepristranskega, marveč vedno le s strankarskega stališča. V češkem in nemškem taboru so Herostrati, ki se hočejo proslaviti kot »neizprosni« narodni bojevniki. Ti žive le ob narodnem prepiru, ker imajo pred očmi le strankarske nakane, ne pa koristi celokupnega naroda. In žalostne posledice te divje gonje morajo čutiti vsi ostali narodi. Ni torej čudno, da se mnogim že gabi to početje . . .

Baron Bienerth že dva meseca kuje koalicijsko vlado, pa je vsak dan dalje od svojega namena. Sedanji ministrski predsednik je pošena duša, avstrijski uradnik v najboljšem pomenu besede. To moramo priznati. Toda on nima niti trohice daru, da bi ugledil šumeče valove narodnih bojov. Ne dostaje mu lisičje lastnosti, ki prekanj lahkoverne ljudi. Zdi se nam, da tudi ne išče slave, ki bi jo po pravici zaslužil krotitelj besneče hidre, katera ostruplja javno življenje na Češkem in drugod. Bienerth je zvest služabnik svojega gospoda in kot tak je zbornici predložil načrta dveh zakonov, ki naj bi na Češkem uravnala jezikovno vprašanje v držav. uradih ter ustvarila okrožne urade kot novo upravno instanco med okr. glavarstvi in cesarskim namestništvom.

nostjo, in sedaj se nahaja v severnem zalivu, na južnem obrežju in ravno pod visoko vodo. Pri polovici odtoka mora biti že na suhem.«

»Ladija!« je vzkliknil zdravnik.

V naglici sem mu popisal svoje zgodbe in on me je molče poslušal.

»Neke vrste usoda je v tem,« je opomnil, ko sem končal. »Pri vsakem koraku si ti, ki rešiš naše življenje; in ali misliš, da te bomo zapustili in izgubili? Slaba zahvala bi bila to, moj fante. Ti si odkril zaroto, ti si našel Ben Gunna — najboljši kar si kdaj storil in bodeš storil, tudi ako dočakaš devetdeset let. Oj, pri Jupitru, in ker ravno govorim o Ben Gunnu, to ti je živa posebljena nesreča. Silver!« je zavpil. »Silver! — Dam vam nekoliko dobrega sveta,« je nadaljeval, ko je kuhar prišel, »nikar preveč ne iščite onega zaklada.«

»No, gospod, jaz storim vse kar je v moji moči, in tudi to moram,« je rekel Silver. »Jaz morem, z vašim dovoljenjem, rešiti svoje življenje in tega fanta, edino s tem, da najdemo zaklad, zanesite se na to.«

»No, Silver,« je odgovoril zdravnik, »ako je temu tako, grem še en korak dalje: pazite na vihar, kadar ga najdete.«

»Gospod,« je dejal Silver, »naravnost rečeno, to je preveč in premo.

Vprašanje je pa bilo, ali bodo češki radikalci sploh dovolili, da baron Bienerth utemelji vladna načrta.

Obstrukcija čeških radikalcev.

Komaj stopi baron Bienerth ob 11. uri v zbornico, prično češki radikalci na vse grlo klicati: Abzug Bienerth! Nepopisen pa je bil krik, ko predsednik baronu Bienerthu podeli besedo. Poslanci Choc, Lisy, Fresl, Buřival, Kalina, Zemlička in Hubka izvlečejo iz mizne piščalke in raglje ter prirede uprav peklensko godbo. Baron Bienerth čita svoj govor, toda nihče ga ne razume. Ta točka parlamentarnega koncerta traja četrte ure.

Ko baron Bienerth konča, oglasi se češki agrarec Udržal in predlaga, naj zbornica prične takoj razpravo o govoru ministrskega predsednika. Storil je prvo napako poslanec Udržal, ki je zahteval razpravo o govoru, katerega nihče ni razumel. Še večjo napako pa je učinil predsednik dr. Weiskirchner, ki je ne glede na dolgo vrsto nujnih predlogov dal na glasovanje Udržalov predlog ter tako postopal proti poslovniku. Zbornica je skoraj soglasno pritrdila predlogu posl. Udržala, da se takoj prične razprava. Za predlog so glasovali tudi češki radikalci. Predsednik pretrga sejo, da se vpišejo govorniki. Ko pa se seja zopet prične in hoče predsednik podeliti besedo prvemu govorniku prof. Masařiku, začne se zopet čarovniški ples. Češki radikalci kriče kakor divji, zvižgajo in ropotajo, da ušesa bole. Choc odločno ugovarja, da bi zbornica odložila razpravo o nujnih predlogih. Na ta način bi mogla zbornica z navadno večino vsak hip vreči pod klop vse nujne predloge.

Dr. Weiskirchner: Zbornica je to preje sklenila, in kot predsednik izvršujem ta sklep. Besedo ima dr. Masařik. Predsedniku po vrsti ugovarjajo Iro, dr. Stransky in Seitz, češ, da ruši poslovnik. Dr. Weiskirchner pa se ne zmeni za ugovore, kar še bolj razpali češke radikalce, ki ropotajo, kriče, piskajo in ragljajo, kakor za stavo.

Dr. Weiskirchner zapusti zbornico, dr. Steinwender prevzame predsedstvo ter pozivlja dr. Masařika, naj govori. Ta prične, toda koncert obstrukcije ubije vsak njegov glas. Razni nemški poslanci kriče na češke radikalce, poslancu Lisy je bil večkrat v nevarnosti, da mu sežejo v lase. Bielohlavek kriči: »Lausbüherei!« Predsednik dr. Steinwender ga ostro pokara. Dr. Masařik stoji že nad tri ure, pa

Kaj vi nameravate, zakaj ste zapustili koč, zakaj ste mi dali ta zemljevid, ne vem, gotovo, da ne vem. In vendar sem storil vse po vaši besedi z zaprtimi očmi in brez besedice upanja! Toda ne! To je preveč. Ako mi nečete naravnost povedati, kaj mislite, le povejte, in jaz popustim vse.«

»Ne,« je rekel zdravnik zamišljeno, nimam pravice, da bi povedal kaj več; ni moja skrivnost, vidite, Silver, kajti dam vam svojo besedo, drugače bi vam povedal. Vendar jaz pojdem tako daleč z vami, kolikor smem in še korak dalje; kajti ako se ne motim, me bode kapitan že itak poklical na odgovor! In pred vsem vam dam žarek upanja: Silver, ako prideva oba živa iz te volje pasti, bom storil vse, da vas rešim, razun krive prisege.«

Silverjev obraz je žarel veselja. Ne bi mogli reči kaj več, prepričan sem, gospod, in tudi ako bi bili moja mati.«

»Dobro, to je moje prvo privoljenje,« je pristavil zdravnik. »Moje drugo je nekoliko nasveta: Imejte fanta blizu sebe, in ako boste potrebovali pomoč, zakličite. Jaz grem sedaj po pomoč za vas, ki vam bode sama pokazala, ako sem govoril tja v en dan. Z Bogom, Jakec!«

In dr. Livesey mi je podal svojo roko skozi ograjo, pokimal Silverju in hitrih korakov odšel v gozd.

LISTEK.

Otok zakladov.

Angleško spisal R. L. Stevenson. Prevel J. M. (Dalje.)

S temi besedami je stopil nekoliko korakov nazaj, dokler ni bil tako daleč, da se ga ni moglo slišati, in vsedel se je tamkaj na parobek ter začel žvižgati; sem in tja se je na svojem sedežu zasukal naokoli, da je mogel včasih videti mene in zdravnika, včasih pa svoje nevgnane lopove, ko so hodili sem in tja med ognjem — ki so ga marljivo nalagali — in hišo, iz katere so prinesli svinjine in kruha in zajutrkovali.

»Toraj, Jakec,« je rekel zdravnik žalostno, »tukaj si sedaj. Kakor si sejal, tako boš žel, fante. Bog ve, da mi srce ne dá, da bi te grajal; toliko pa hočem reči, in naj bo prijazno ali neprijazno: ko je bil kapitan Smollett zdrav, si nisi upal pobegniti; ko pa je obolel in ni mogel prepričati, je bilo tvoje ravnanje naravnost strahopetno!«

Priznam, da sem začel jokati pri teh besedah. »Zdravnik,« sem rekel, »priza-

ne more nadaljevati govora. Konečno so bili tudi češki radikalci zadovoljni, da predsednik zaključil današnjo sejo in da dr. Masaryk jutri nadaljuje govor.

Vladni načrt.

Vlada hoče ustreči Čehom in Nemcem, kar pa je nemogoče. Zato kriče ti in oni o krivici. Nemcem ne ugaja, ker vlada ne deli uradnikov za češko in nemško ozemlje po ključu narodnosti, marveč zahteva le jezikovno usposobljenost. To je ravno dokaz, da je jezikovni boj v prvi vrsti uradniško vprašanje, boj za kruh, in šele v drugi vrsti za ljudske pravice. In to je ravno, kar vzbuja nevoljo onih krogov, ki morajo od strani opazovati ta češko-nemški dirindaj. Obsojati pa moramo z vso odločnostjo domišljavo zaslepljenost onih nemških strank, ki se vedno sanjajo o nemški Avstriji in nemškem državnem jeziku. Pa tudi Čehi niso zadovoljni s tem, kar jim vlada ponuja. Tudi državnopravne pomisleke imajo, češ, da to vprašanje spada v deželne zbornice. Mi danes ne moremo izreči svoje sodbe o vladnih načrtih. To pa moramo že danes naglašati z vso odločnostjo, da zahtevamo jezikovni zakon za vso državo. Pomenljiv pa je le današnji dan, četudi ni še padla kocka. Vlada je predložila načrt jezikovnega zakona za Češko. Sedaj imajo Čehi in Nemci priliko v odseku, da napravijo kompromis ter omogočijo obstanek parlamenta. Obe stranki imate priliko, pokazati dobro voljo ali pa politično strast, ki zamori vsako kal poštene sprave. Čehom in Nemcem se nudi prilika, da se poravnajo vsaj v načelnih vprašanjih ter omogočijo parlamentarno koalicijo in vlado. Upajmo, da se ne izpolni zlobne želje škodoželjnih sovražnikov Avstrije.

Znanost in umetnost.

ORATORIJ »IL NATALE DEL REDENTORE« V LJUBLJANI.

Že dolgo nismo imeli na Slovenskem glasbene prireditve, ki bi bila tako zanimiva in vpleta, kot Perosijev oratorij »Rojstvo Zveličarjevo«. Še nam je v spominu Hartmannov oratorij, ki je izražal zgodovinskovalen mejnik za »Glasbeno Matico«. Enako pomenljiv je tudi včerajšnji dan, ko se je (prvič v Avstriji) proizvajalo znamenito delo mladega italijanskega duhovnika, svetovnoznane Don Lorenzo Perosija. Že slava italijanskega mojstra, velikobolj pa še umotvor sam je privabil v belo Ljubljano nebroj občinstva in glasbenikov iz vseh krajev.

Predmet pričujočemu oratoriju je tako vzvišen, tako prikupljiv, mil in blažilen, — pa ga je izraziti umetnik ovil v tako plemenito in veličastno glasbeno obleko.

O krasnem delu samem ne bomo govorili, saj je točno in jedrnatu oceno preskrbela obiskovalcem oratorija — »Glasbena Matica«.

Kako naj sodimo koncertno proizvajanje? Najprej treba omenjati, da je za umevanje oratorijskih umotvorov prvi pogoj glasbena naobrazba; poleg tega se je pa treba vtopiti v dejanje ter pazno zasledovati slikanje prizorov in dogodiljav, ki jih predločuje godba glasbil, petje zbora in solistov. Vse to se je s pomočjo ročnega navodila pri tem oratoriju lahko doseglo. S kratkimi svetopisemskimi besedami je izraženih veliko živahnih dejanj, ki jih je Perosi umno, izrazito in s čudovito natančnostjo narisal. Slika se vrsti za sliko, glasbilom je dano prostrano polje, poslušalec je prisiljen, da se zaglobi v slikovito godbo. Kako mikavno lepo je slikana tema noč, ko se oglašajo piščali pastirjev, ki čujejo pri čredah, potem pa se prikaže angel itd. Takih podob je prav mnogo.

Zbor ne posega prevečkrat vmes, tudi nima napornega truda, razen na par mestih; vse je bolj nežno in rahlo izpeljano — primerno plemeniti vsebini. Najkrasnejša zborova točka je res stavek: Christum natum, venite adoremus!

Če vpoštevamo zgorajšnje opombe, se ni čuditi, če je bil marsikdo presenečen, zlasti če ni še poznal ustrojbe oratorijskih skladb. Kljub temu je pa tudi v tem oratoriju poskrbljeno za take točke, ki morajo prevzeti vsakega poslušalca. Omenjamo n. pr. »Magnificat« s prelepim čveterospevom; veličastna je himna: »Jesu, Redemptor...« z ganljivim dvospevom (sopran g. Nordgartova, tenor gosp. F. Soeser).

Omenjati treba tudi, da ima vsa glasba slog in značaj italijanske živahnosti, čemur se mora naše poslušalstvo kolikor-toliko prilagoditi.

Solisti so pohvalno izvršili svoje ne lahke vloge. Brez dvoma pa bodo danes še sigurneje nastopili, kajti za take nastope se nujno zahteva več vaj in poskušenj. Gledna Peršlova kaže čedne zmožnosti, a ima le manj obsežno vlogo.

Z uspehom smo dočela zadovoljni. Slovenci moramo biti hvaležni koncertnemu vodji g. Hubadu, ki se je toliko trudil, da je omogočil kaj takega v Ljubljani. Hrvatski udeležniki so mu poklonili krasen venec s trobojnice. »Glasbena Matica« bo pa to pot tudi lahko izhajala kljub obilnim stroškom, saj so bili oddani popolnoma vsi prostori tako, da več tujcev ni moglo niti blizu in morajo čakati nocojšnjega koncerta. Mnogo gostov je bilo iz Stajerske, Hrvatske, Goriške, iz Korotana, pa celo iz Dalmacije. Zastopana je bila v častnem številu duhovščina s presvetlim knezoškofom ljubljanskim. Čuje se, da so tudi za danes vsi prostori oddani.

AVSTRO-OGRSKA.

Italijanščina po srednjih šolah.

Dne 4. t. m. se prično v naučnem ministrstvu posvetovanja o učnem načrtu za italijanščino po srednjih šolah z italijanskim in nemškim učnim jezikom.

Spor v budimpeštanski narodni kazini.

Budimpeštanska narodna kazina je imela svoj občni zbor. V odbor naj bi bil izvoljen tudi baron Fejervary, a ker se je agitiralo proti njemu, je dobil med 184 glasovi le 25 glasov. Govori se, da zato izstopi iz kluba nadvojvoda Jožef in vsi člani vojaki.

O obstrukciji v državnem zboru.

Dunaj, 4. februarja. Češki radikalci so naročili železne raglje za obstrukcijo pri nekem praškem ključavničarju. Raglje so podobne velikonočnim ragljam. Svoje železne raglje imenujejo češki radikalci »parlamentarne raglje« in si izposlušajo nanje patent.

Šala grofa Dzieduszyckega.

Dunaj, 4. februarja. Med včerajšnjo obstrukcijo čeških radikalcev je rekel grof Dzieduszycki: »Danes sem se prepričal, da je bil le Rihard Strauss Čeh, ker je to, kar čujem, godba »Salome«.

Jezikovna predloga.

Češki narodni svet je sklical na soboto zastopnike vseh čeških strank k razpravam o jezikovnih postavah. Posvetovanja imajo o tej zadevi tudi češki agrarci in mladočehi, ki izjavljajo, da predloga ni sprejemljiva.

Posvetovanja o novi brambeni postavi.

V vojnem ministrstvu so nadaljevali posvetovanja o brambeni postavi. Gre se zdaj o pravicah prostovoljcev in o olajšavah službenih dolžnosti.

Aneksijsko vprašanje v ogrskem državnem zboru.

V ogrskem državnem zboru je izjavil dr. Wekerle, da morata samostojni pravni osebi »Avstrija« in »Ogrska« v gotovih zunanjih zadevah skupno nastopati. Naznanil je, da predloži o Bosni in Hercegovini še en zakonski načrt in želi, da se o aneksiji takrat razpravlja.

Občni zbor »Avstro-ogrske banke«.

Zelo viharjen je bil občni zbor »Avstro-ogrske banke«. Ko je govoril gospodsko-zbornični član Skarda češko, so akcionarji burno zahtevali, naj se mu vzame beseda. Ropot je bil tak, da se ni čulo, ko je predsednik Winterfeld vzel Skardi besedo, vsled česar je o tem obvestil Skardo neki uradnik. Ko se je Skarda vsedel, so Nemci burno pritjevali, Čehi pa demonstriali s »pfuj« in »Hanba«-klici. Hrup je trajal približno 20 minut. Izmed ogrskih akcionarjev se je izjavil edino le ravnatelj szegedinske trgovske in obrtne zbornice za skupno banko, za skupno banko sta nastopila tudi dr. Fiedler in Brunner. Dividenda za leto 1908 znaša za akcijo 91:20 K, t. j. 6:514 odstotkov.

Stransky o političnem položaju.

Dunaj, 4. februarja. Edvard Stransky je govoril na nekem shodu o političnem položaju, ki je zelo kritičen. V osmih dneh nastopi najbrže zopet § 14. svojo vlado. Nemci so ugovarjali proti posamnim določilom predloge o ureditvi jezikovnega vprašanja. Če Čehi obstruirajo, mora odstopiti Začek. Čehi so odgovorni, če razpusti vlada državni zbor. Nemci bodo znali varovati svojo pozicijo, ker so močnejši kakor kdaj prej. Naglašal je, da morajo nastopiti Nemci složno.

IZDELOVANJE RAZSTRELILNIH SNOVI V ZAGREBU.

Zagrebski vladni list poroča, da si je nabavil 20. m. m. veterinarski slušatelj Dragoljović 1000 g kali klorata. Ko so oblasti zahtevale, naj pojasni, zakaj da rabi kali klorat, je izjavil, da hoče izdelavati razstrelilne snovi. Po daljši preiskavi je priznal, da rabi snov zagrebski filozofski slušatelj Dragotin Kokanović, ki namerava razstreliti, ko izbruhne v Bosni vstaja, vsa javna zagrebska poslopja in Markov trg in da je v neki votlini že skritih 200 kg razstreliva.

Z BALKANA.

Turčija.

Turški ministrski svet je prečital zapisnik o ententi med Avstro-Ogrsko in Turčijo. Posvetovanja o zapisniku se pričeno 4. t. m. — Turčija mobilizira III. armadni zbor. — Turški državni zbor je odobril predlog skoplijskega poslanca Nešib Drage, ki zahteva, naj predloži vlada predloge za uničenje političkih čet in za ureditev cerkvenih vprašanj. — »Jenigazetta« izjavlja, da je zdaj ententa med Avstro-Ogrsko in Turčijo definitivna. Boj kot se zato konča.

Turčija in Bolgarija.

Bolgarska vojna uprava je razdelila vsem mejnim četam melinitne bombe. V Kosovem so se pojavile bolgarske čete, proti katerim so odposlani turški vojaki. Turčija hoče po angleškem vplivu opustiti svoje zahteve, da se regulira meja. Turčija izjavlja, da je voljna se pogajati z Bolgarijo, če le-ta demobilizira.

Ruski predlog in turški vojni dolg.

Carigrad, 3. februarja. Turčija dolguje Rusiji iz poravnave z dné 14. maja 1882. leta na vojni odškodnini še 74 letnih obrokov po 350.000 turških lir in na letošnjem obroku, zapadlem 14. januarja razun tega ostanek 38.000 turških lir. Ako se Turčija in Bolgarija pogodita, kakor predlaga Rusija, za 82 milijonov, bo denar, ki ga dobi Bolgarija v to svrhu na Ruskem naposodo, ostal Rusom namesto turške vojne odškodnine. Turčija torej ne bo dobila denarja v gotovini, marveč bo mogla najeti, zastavivši dohodke na desetini in davkih od govede, ki so dozda jamačili za izplačevanje obrokov, kvečjemu posojilo. Na Dunaju baje takemu sporazumu nasprotujejo, ker se boje, da dobi Rusija zopet ves upliv na Balkanu. Istega mnenja so v Berlinu. Ostale vele-vlasti so v tem oziru na strani Rusije. Izvolski sili na vrh.

Turške vojne ladje brez premoga.

Carigrad, 3. februarja. Turške vojne ladje iz Soluna, ki so bile namenjene, da v slučaju potrebe demonstrirajo pred bolgarskimi pristanišči v Črnem morju, so se vrnile v Carigrad. Pravijo, da jim je zmanjkalo premoga.

Novo srbsko posojilo za oboroževanje.

Belgrad, 3. februarja. Zahteva vojnega ministra glede novega posojila v znesku 33 milijonov kron za nadaljno oboroževanje, je zadela v finančnem odseku skupščine na odločen odpor. Bivša finančna ministra Pačū in Protić izjavljata, da je Srbija izčrpala vse vire dohodkov. Za novo posojilo da ni pokritja.

Grške čete.

Solun, 3. februarja. Izkrcavanje grških band vznemirja prebivalstvo polotoka Kalkidika. Ljudstvo zahteva orožje, da se bo moglo braniti. Oblasti pošiljajo vojaštvo na pomoč.

Skupna nota veselil uložena.

Sofija, 3. februarja. Sinoči je pre-jela bolgarska vlada skupno noto veselil radi vojaških korakov na bolgarsko-turški meji.

REVOLUCIONARNA POLICIJA.

Peterburg, 3. febr. Tu zaprti višji policijski uradniki in agenti, na čelu jim državni svetnik Lopuchin, bivši šef ruske policije, so svojčas sodelovali pri vseh večjih atentatih, tako n. pr. so vedeli za atentat na ministra Plehve, na velikega kneza Sergija, na carja itd. Zadnji čas atentatov ni bilo, ker so se sprli in je neki višji pol. dostojanstvenik ovajal vse ukrepe revolucionarskega odbora, kojega član je bil, policijskemu ravnateljstvu. Kakor v Moskvi, tako je tudi v Peterburgu policija bila z revolucionarji v sporazumu; če se ji je veliko plačalo, je atentate dopuščala, katerikrat dočela, katerikrat do »gotove meje« — če se ji je pa drugače zdelo, je revolucionarje zaprla.

OJAČENE SIBIRSKÉ POSADKE.

Ruski vojni minister je sklenil, da pomnoži sirske garnizije za cel armadni zbor, da bo pripravljen za morebitni japonski napad. Pomnožiti hoče tudi vojni materijal vzhodne sirske železnice tako, da bodo vedno pripravljene vojaški vlaki za slučaj mobilizacije.

BOJ MED KMETI IN OROŽNIKI.

Milan, 4. februar. V sienski okolici se je vnel hud boj med kmeti in orožniki, ki so hoteli aretirati dva kmeta. Kmetje so obkolili orožnike in jim hoteli iztrgati aretiranca. Orožniki so nato ustrelili dva kmeta, več drugih pa aretirali.

Naročajte „Slovenca“! Kjer eden ne zmore naročnine, naj se jih naroči več skupaj!

Dnevne novice.

+ **Ljubljanska realka.** Deželni odbor je sklenil pozvati učno ministrstvo, naj takoj začetkom šolskega leta 1909/10 prične z utrakvizacijo ljubljanske realke.

+ **Za kmetijski pouk.** Deželni odbor kranjski je sklenil, da priredi zopet mlekarski tečaj po vzorcu prvega, ki se je jako dobro obnesel. Vršil se bo na Vrhniki skozi pet mesecev, počenši od 15. aprila. Sprejetih bo k večjemu 14 učencev, da dobe posamezni priliko, se popolnoma izvežbati. Deželni odbor bo sprejel v prvi vrsti Kranjce, ako se teh dovolj ne oglasi, tudi druge Slovence. Dvanajst učencev dobi lahko ustanove: 6 po 200 K in 6 po 100 K. — Deželni odbor se je posvetoval dalje tudi o gospodinjstkih šolah za kmečka dekleta. Ker so razni faktorji na Vrhniki z veseljem pozdravili to misel in ker je zlasti g. dekan pripravljen dati staro šolo za vrtom v ta namen na razpolago, bo prva taka šola na Vrhniki. Trajala bo eno leto in bo namenjena za dekleta iz širše okolice, ki se bodo po vaseh vrstile posamezne dni, tako da pride vsaka pri delu na vrsto. Le za časa najhujšega poljskega dela šola preneha, da se dekleta ne odtegnejo domačemu delu. Učile so bodo vseh strok domačega gospodinjstva, kuhanja, šivanja, pranja itd. Deželni odbor se poga'a s šolskimi sestrami v Mariboru, da dobi od njih prve učne moči. Od uspeha tega prvega gospodinjstkega tečaja je odvisno, če se bodo in v kakih obliki in v kakem obsegu se bodo dali pri nas organizirati nadaljni gospodinjstki tečaji.

+ **Za družbo sv. Mohorja.** Čas poteka. Do 5. t. m. bo treba poslati že v Celovec zapisnik družbinih članov. Opozarjamo tem potom vse p. n. člane, da se o pravem času zgledajo pri gg. poverjenikih, da obnove članarino. Vpišite se pa tudi taki, ki dosedaj še niste bili udje te najbolj razširjene slovenske družbe. Skrbimo, da bo število udov tudi letos napredovalo!

+ **Nekaj potrebnega premišljevanja** je naslov daljši včerajšnji »Narodovi« notici, v kateri izkuša spraviti vprašanje, kdo je pozval vojaštvo ob znanih septemberskih dogodkih na druga pota. Vzame-mo na znanje, kar izjavlja »Slovenski Narod«, da ni treba odgovarjati na to, »da so liberalci proti Schwarzu v deželnem zboru surovo nastopali, umazali so se, brili so burke z morilci in s krvavimi manšetami.« »Narod« pravi, da mi napadamo Hribarja iz gole osebnosti mržnje, iz osebnega sovraštva. To podtikanje mi najodločnejše zavračamo. Strogo hladno presojamo ves položaj in popolnoma stvarno, ker se nam gre za to, da se pokažejo septemberski dogodki v pravi luči. V jedro vprašanja: »Kdo je pozval vojaštvo« se »Slovenski Narod« ne spušča, iz tega sklepamo, da glede na vprašanje »kdo je pozval vojaštvo« in kdo da je »morilec«, zavzema »Slovenski Narod« tisto stališče, ki ga zavzemamo mi, namreč, da je zato, ker je 19. septembra predlagal Hribar telefonično uporabo vojaštva iz strahu pred delavci, da je zato ostalo vojaštvo tudi 20. septembra na ulici in da je zato Hribar tudi odgovoren za tiste strele Mayerjevih vojakov, ki so streljali 20. septembra, vsled česar je rdečila slovenska kri ljubljanske ulice in dr. Oražnove manšete in da je »slabi« in »vrli« Hribar zato ravno toliko »morilec« kolikor je morilec baron Schwarz, ker ni nihče izmed obeh ukazal streljati, marveč so streljali Mayerjevi vojaki. »Narodov« molk o tem vprašanju dokazuje, da se strinja z nami, ker kdor molči, pritruje. Vzame-mo lojalno na znanje, kar piše »Narod«, da ima Hribar »tudi svoje slabosti«. Kar se pa tiče »Narodovih« premišljevanj o Schwarzu, pa pripomnimo, da nam danes ni treba gledati na to vprašanje pristavljati svojega coperniškega kotla k ognju, ker smo že včeraj o tej zadevi povedali slovenskim liberalcem svoje mnenje, da ne mi, ampak da liberalci drže barona Schwarza in smo se že včeraj čudili, zakaj da vodstvo »narodno-napredne stranke« tega kompromisa ni predložilo shodu zaupnikov narodno-napredne stranke v odobritev.

+ **Kot zastopnika v odborih obrtno-nadaljevalnih šol** je imenoval kranjski deželni odbor: V Šmartnem pri Litiji g. E. Drčarja, v Toplicah pri Zagorju g. J. Ranzingerja, posestnika v Zagorju.

+ **Osebna vest.** Rudniški nadzdravnik dr. Šterak v Idriji je ad personam pomaknjen v 8. činovni razred.

— **Poštarji pozor!** Dne 7. t. m., ob 3. uri popoldne, se vrši v hotelu »Ilirija« v Ljubljani seja deželne skupine osrednjega društva c. kr. poštarjev in poštних odpravnikov obojega spola, pri kateri se bodo med drugim razpravljalo tudi o name-ravani regulaciji poštarških plač. Stvar je jako važna, torej se vsi člani tega društva, katerim je sploh na njih prihodnosti kaj ležeče, uljudno vabijo, da se te seje gotovo udeležijo.

Štajerske novice.

Š **Osebnost**. Iz Slov. Bistrice se nam poroča: Zapustil nas je namestniški koncipient dr. Hofman. Bil je pri nas šest let. No, mi se ne počemo za njim.

Š **Vojnik**. Krajni šolski svet tukajšnje nemške šole ima sledeče može v odboru: Karl Hoch, dr. Breschnick, Franc Kociper, Jožef Sernetz, Ignac Jekl, Franc Zotte, Franc Senica in Andrej Vodošek.

Š **»Divji lovec«**. Na Svečnico je bila v Mariboru na korist »Dijaške kuhinje« gledališka predstava »Divji lovec.« Igralci so dobro izvedli svoje vloge. Tudi obisk je bil poln.

Š **Shod**. V nedeljo, 14. februarja se vrši v Slov. Bistrici shod »Kmečke zveze« v hotelu »Avstrija« ob 3. uri popoldne. Govori državni poslanec Pišek.

Š **14. svečana vsi v Št. Ilj!** Naši šentiljčani nam pripravljajo nekaj lepega za nedeljo 14. svečana. Zato pa je naša dolžnost, da gremo takrat vsi v Št. Ilj! Toraj na svidenje!

Š **Umrl** je v Gradcu vseučilišni profesor na juridični fakulteti dr. Julij Vargha. — V Grižah je umrl znani kmet in gostilničar Valentin Naprudnik. Pogreb bo v četrtek 4. t. m. dopoldne ob 10. uri. — Umrl je pri Sv. Vidu pod Ptujem krčmar I. Illovšek.

Š **Profesor Bezenšek**, ki slušbuje v Bolgariji, se namerava stalno naseliti v Celju.

Š **Umrl** je v Celju zasebnik Karol Brunner, star 70 let.

Š **Vollno gibanje v Gradcu**. Kandidaturo za deželni zbor za mesto Gradec je prevzel vseučilišni profesor dr. Kratter. —

Š **Ponarejalci denarja**. V Konjicah so aretirali posenetnika in fotografa J. Tomšeta, ker ga sumijo, da je v zvezi z družbo ponarejalcev denarja.

Š **Po brežiškem okraju** se v zadnjem klatijo trije sleparji. Imajo prodajo svetih podob, ur in muzikaličnih predmetov, ter so baje že več oseb za večje zneske oslepili. Pozor!

Koroške novice.

k **Koroški deželni zbor razpuščen**. Današnja »Wiener Zeitung« objavi razpust koroškega deželnega zbora in razpis novih volitev.

k **Glede vzhodne železnice**, ki naj bi vezala Celovec preko Velikovca in Grebinja z Labodsko dolino, so se zainteresirane posvetovali v nedeljo. Velikovčani so bolj za zvezo Velikovca s Sinčjo vasjo, ki leži ob progi Maribor-Celovec. Izvolili so nekaj pripravljalni odsek. Celovec in dežela naj bi za predpriprave prispevala po 10.000 kron.

k **Precej razširjeno tatinsko društvo** zasledujejo v Celovcu. V delokrog teh uzmovičev spadajo zlasti nabiralniki po kavarnah in gostilnah v prid raznih društev.

Telefonska in brzojavna poročila.

SESTANEK NAČELNIKOV KLUBOV. Dunaj, 4. februarja. Na današnjem sestanku načelnikov državnoborskih klubov je večina načelnikov odobrila večerajšnje stališče predsednika dr. Weiskirchnerja. Seja načelnikov se bo danes še nadaljevala, da se sestavi načrt za nadaljno parlamentarno delo in da se dobe pota, kako odstraniti nujne predloge.

DRŽAVNI ZBOR. Dunaj, 4. februarja. Vsled kompromisa med češkimi radikali in dr. Weiskirchnerjem je danes zbornica pričela debato o večerajšnji Bienertthovi izjavi in njegovih jezikovnih naredbah za Češko. Dr. Masaryk je obsojal, da bi jezikovne navedbe rešil parlament. Govornik Nemcev, Urban, je rekel, da značijo Bienertthove jezikovne navedbe deficit za Nemce in da niso vsprejemljive, ako se jih na korist Nemcev ne popravi. Še bolj je odklanjal Bienertthove jezikovne navedbe Vsenemec Pachter.

INTERPELACIJA DR. BENKOVIČA. Dunaj, 4. februarja. V današnji seji državnega zbora je interpeliral dr. Benkovič vodjo justičnega ministrstva radi odklonitve neke slovenske tožbe na sodišču v Radgoni, voditelja ministrstva javnih del pa radi zopetne zgradbe mostu čez Sotlo pri Kapeli v brežiškem okraju.

DR. REZEK UMRL. Praga, 4. februarja. Bivši češki minister rojak dr. Rezek je danes tu umrl.

ARETACIJE NA HRVAŠKEM. Zagreb, 4. februarja. Aretiran je veleizdajec osumljeni poštni uradnik Strika, na svobodo izpuščen je pravnik Ljuba Jovanović, ki je bil štiri mesece v preiskovalnem zaporu. Glavna razprava proti veleizdajci obtoženim bo v Zagrebu tekečega meseca.

lik iz Prage drsalcem nauke in navodila v umetnem drsanju ter tudi sam izvajal umetne drsalne točke.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Jutri, v petek, drugi opera »Werther«. — V nedeljo popoldne opera »Carmen«, zvečer veseloigra »Vroč tla«. Zaradi vstopnic za nedeljo popoldne se je pravočasno obrniti na blagajničarko v Selenburgovih ulicah (ga. M. Sešarkova).

lj **Vstopnice za »Pravljeno noč«** dne 7. februarja se bodo prodajale od jutri naprej v »Unionovi« trafiki. Zagotavljamo lahko že danes, da bo še sama dekoracija velike »Unionove« dvorane vredna, da si občinstvo ogleda to čarobno prireditev. Povdarjamo, da na prireditvi ne svira samo orkester, ampak celotni orkester »Slovenske Filharmonije«, torej tudi nekaj, kar na dosedanjih predstavitvah v Ljubljani še ni bilo. Za vsakega bode v tej »Pravljeno noči« mnogo presenečenj in mnogo razvedrila. Ker je v nedeljo 7. februarja popoldne v slovenskem gledališču opera »Carmen«, bo gotovo došlo tudi mnogo gostov z dežele.

— **Prememba posesti.** Tukajšnji trgovec g. Karol Seunig je od g. Ivana Ogorelca kupil vilo Minko na Erjavčevi cesti za 40.000 K.

— **Društvo hišnih posestnikov.** V prvi odborovi seji društva hišnih posestnikov se je sestavil odbor sledeče: Predsednik dr. Maks Pirc; podpredsednik dr. V. Gregorič; tajnik Ivan Petkovšek; blagajnik Henrik Maurer. Pisarna je odprta od 6. do 7. ure zvečer, Gosposke ulice št. 20. Odbor.

lj **V železniških delavnicah v Šiški** bo začetek dela okoli 1000 delavcev.

lj **Ekscelencija tajni svetnik pl. Pittreich**, predsednik graškega nadsodišča, je prišel včeraj v Ljubljano in ložira v hotelu »Union«.

lj **Poročil** se je danes v frančiškanski cerkvi gosp. Karol Döring, tovarnar v Düsseldorfu, z gđno. Elizabeto König, hčerko višjega gozdne komisarja pri deželni vladi.

lj **Umrl** je v Ljubljani dobro znani in obče čislani bivši čevljarški mojster in hišni posestnik gospod Jernej Žitnik v 63. letu svoje starosti. Bil je v letih od 1892. do 1903. tudi občinski svetovalec in večletni tajnik, oziroma blagajnik »Obrtnega pomožnega društva«, kjer je še zadnjo soboto svoje posle opravljal. Blagi pokojnik je bil ljubezniv tovariš in navdušen narodnjak do zadnjega hipa, ko mu je pljučnica nenadoma pretrgala nit življenja. Bodi mu blag spomin!

lj **Dunajski detektiv** danes zapuste Ljubljano. Adijo!

lj **Tujski promet v Ljubljani meseca prosinca.** Zadnji mesec je prišlo v Ljubljano 3879 tujcev — 364 več kakor istega meseca lani in 660 več nego prejšnji mesec. Nastanilo pa se je v hotelu »Union« 1038, »Slon« 645, »Lloyd« 303, »Ilirija« 198, »Cesar avstrijski« 186, »Štrukelj« 146, »Južni kolodvor« 99, »Malič« 95, »Bavarski dvor« 41 in v ostalih gostilnah in prenočiščih 1128 tujcev.

lj **Umrl** so: Marija Pirc, mehanikova hči, 5 mescev, Strelške ulice 15; Marjeta Hribar, dlnarica, 72 let; Martin Strešek, dninar, 72 let; Matija Urankar, tesar, 58 let; Marjeta Kovič, zasebnica, 65 let; Ivan Matjažič, delavec, 43 let; Elizabeta Kovač, delavka, 70 let; v vojaški bolnici: Fran Kampfl, c. in kr. pešec, 22 let; danes sta umrli: delavka Marija Perko, zasebnica Uršula Eržen, stara 82 let, in kuharica Mina Gosar, stara 64 let; dne 2. februarja je umrla v Ljubljani Helena Perko, godčeva žena.

lj **Ljubljanski športni klub** vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v petek, dne 19. februarja 1909, ob osmih zvečer v zgornjih prostorih restavracije »pri Roži«.

lj **Lovski tatovi** so že dalj časa obiskavali Mestni log in tam streljali divjačino. Posrečilo se jim je večkrat srečno odnesti pete. Ko je v torek lovski čuvaj slišal strele, se je takoj podal za tatovi in se mu je tudi posrečilo, da je enega vjel, kateri je najprvo povedal napačno ime. Ko ga je čuvaj izročil policiji, je povedal svoje pravo ime, kakor tudi imena pobeglih. V nedeljo so tatovi ustrelili fazana. Zagovarjali se bodo pred sodiščem.

lj **Izgubljen** je bilo nekaj denarja od jezuitskega samostana do »Kotliške tiskarne«. Pošten najditelj naj ga prinese v naše uredništvo.

lj **Najdeni** sta bili dve knjižici Marijine bratovščine. Dobe se Cesta na Kodeljevo št. 1 pri g. Kovačič.

lj **Starejšo žensko**, ki zna kuhati, se sprejme za čez dan k dvema osebama, da bi vodila gospodinjstvo. Pogoji: snažnost in poštenost. Plača po dogovoru. Naslove naj se pošilja pod J. K. na upravništvo »Slovenca«.

— **Nov hrvaški dnevnik.** »Hrvatski glas«, je izšel v Zagrebu. Prodajajo številko po 2 h.

— **Popravek.** V včerajšnjem koncu govora dr. Kregar, ki ga je govoril na nedeljskem kmečkem stanovskem shodu, se je v predzadnjem odstavku urinila neljuba pomota. Dotični stavek se mora glasiti: »Marsikak omikanec zapušča za par grošev večje plače rojstno mesto.« O delavcu, ki ga je napravil tiskarski škrt iz omikanca, dr. Krek ni govoril.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje v veliki dvorani »Uniona«.** Prihodnji torek, dne 9. t. m. priredi »Slovenska krščansko-socialna zveza« ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani »Uniona« javno predavanje. Predaval bo č. g. dr. Gruden: »Francozi na Slovenskem«. Predavanje bodo pojašnjevala skioptične slike, katere je »Slov. kršč.-soc. zveza« naročila nalašč za to predavanje. **Prosimo vse somišljenice in somišljenike, da živahno agitirajo za to vele-zanimivo zgodovinsko predavanje!** Vstop za vsakega brezplačen. **Prihodnji torek vsi na javno predavanje v veliko dvorano »Uniona«!**

lj **V socialnem kurzu S. K. S. Z.** se je govorilo zadnji četrtek o razvoju socialne demokracije v Nemčiji in Avstriji, zlasti za ozirom na notranja nasprotja med vodilno Beblovo strujo in revizionisti. **Danes, v četrtek 4. februarja**, bodo predmet razgovora strokovna društva, njih organizacija in važnost za delavstvo. Ker so strokovna društva najvažnejša organizacija za izboljšanje delavskega položaja, je želeli, da se udeležijo razgovora zlasti delavci.

lj **Krščanska ženska zveza.** Članice te zveze izrekajo srčno zahvalo g. kanoniku Sušniku, ki je zadnjič zanimivo predaval o potresu s posebnim ozirom na zadnji potres v Italiji. Žele in prosijo, da bi gosp. kanonik še kdaj prišel v njihovo sredo jim kaj koristnega povedat. Prihodnje predavanje bo v petek ob 4. uri popoldne na navadnem prostoru. Predaval bo g. dr. Jerše.

lj **»Abstinent«** ima jutri v petek, ob pol osmih zvečer predavanje. Predava dr. Lenard: »Alkoholizem v našem slovensku«.

lj **Proslava obletnice ustanovitve ženskega oddelka »Slov. kršč. soc. zveze«.** Lep večer je bil v nedeljo v dvorani S. K. S. Z. Ljudstvo, katerega se je vse trlo, kakor še nikoli pri teh prireditvah, ni moglo dati duška hvali in priznanju, ki so je želi vrli sotrudniki. Ena točka je žela več hvale kakor druga. Po nagovoru vrle gospe predsednice Manfredo je g. dr. Jerše v lepem govoru podal »utile cum dulci«. Kje je prava sreča! Ni je tam, kjer jo išče moderni svet predpustom, pač pa v življenju po veri. Sicer cele sreče na svetu ni prave, viharji in boji so, a ponuja jih On, ki je po današnjem evangeliju pomiril vihar na morju. Varna ladjica zoper take viharje je k. s. organizacija. Govor je bil osoljen s dovtipi, kar je povzročilo mnogo neprisiljenega smeha. Nato so pevci pod spretnim vodstvom g. Čadeža zapeli tri zборе. Zlasti je ugajal Laharnarjev »Po zdravju«, ki so ga pevci dovršeno lepo zapeli. Pri zadnji pesmi bi želeli nekoliko večje hitrosti, ker je koračnica. Deklamovalki, ljubke deklice, N. Horvatova in Milka Vidrova sta naravnost očarali občinstvo, zadnja je morala na splošno željo celo ponoviti »Pastirčka Miha«. Deklici imata lep talent za deklamacijo. Kaj naj rečemo o vrli Liziki, Olgii in Anici, ki so nastopile v šaloigri »Dve teti«, in o osebah, ki so nastopile v burki »Eno uro doktor«. Vsi zaslužijo pohvalo v polni meri. Vidi se, da dramatična šola g. Urbančiča rodi lepe uspehe. Nastopi tako sigurni in vendar vse tako naravno! G. Urbančič ima v svoji šoli zelo zmogljive ljudi, s katerimi bo lahko dosegel še lepe uspehe. Mnogo pohvale je žel tudi solospjev »Ljubim valček«, ki ga je vrlorazna pevka gđ. Bonačeva pela z ljubkim nežnim glasom. Hvala in čast ženskemu oddelku K. S. Z. za ta lep večer, ki je nudil stoterim toliko pošteno zabavo. Zlasti hvala dobri gospe Manfredo, ki s toliko požrtvovalnostjo že sedmo leto predseduje temu oddelku, in vsem sodelovalcem. Želeli bi je, da bi društvo znaneprej prirejalo v veliki Unionovi dvorani, ker je socialna dvorana veliko premajhna.

lj **Dom za slovenska znanstvena društva.** Idejo zgraditi v Ljubljani tako poslopje, je sprožil vodja deželne bolnišnice g. dr. Vjanko Gregorič. Včeraj je bila tozadnja prva seja. Osnovati nameravajo zadrugo, ki naj dobi primeren kapital za to zgradbo.

lj **Godba na ledu.** Na mestnem drsališču pod Tivolijem svirala bo jutri, 5. t. mes., od pol 4. do 5. ure popoldne »Slovenska Filharmonija«. Dopoldne in popoldne dajal bo umetni drsač g. dr. Rych-

— **Umrl** je danes zjutraj v Dobu pri Domžalah g. Martin Zarnik, posestnikov in gostilničarjev sin, star 28 let. Pogreb bo v soboto ob pol 10. uri dopoldne. Priporoča se v molitev! Rodbini naše iskreno sožalje!

— **Sestanek istrskih poslancev.** V ponedeljek so se v Pazinu sestali vsi slovenski in hrvaški poslanci istrskega deželnega zbora radi delovanja v deželnem zboru in radi drugih važnih stvari.

— **Pokojniško zavarovanje zasebnih uslužbencev.** Na razna vprašanja, če se morajo za pokojnino zglašiti tudi organisti in cerkveniki, bodi pripomnjeno, da naj se na vsak način zglašijo vsi tisti organisti in cerkveniki, ki so že izpolnili 18. leto in niso prekoračili 55. leta svojega življenja, ki imajo pri istem službodajalcu vsaj 600 K dohodkov in nimajo že kake pokojnine (n. pr. invalidi). Zglašiti se je pri pristojnem c. kr. okrajnem glavarstvu, oziroma mestnem magistratu s tem, da se predloži izpolnjeni obrazci, ki se ondi brezplačno dobe. Ti izpolnjeni obrazci se morajo predložiti v dveh istopisih. Pristaviti bi bilo, da ravna službodajnik le v svojo korist, ako poda priglasitev, čeprav dvomi o zavarovalni dolžnosti nameščencea. S tem se izogne kazni, ki bi ga morda zadela radi zanemarjenja priglasitve.

— **Stavka dimnikarskih pomočnikov** bo ta teden po poročilih dunajskih listov, izbruhnila v vseh glavnih mestih monarhije izvzemši Inomost. Pomočniki so že stavili zahteve po izboljšanju svojega položaja, a mojstri pravijo, da so neizpolnjive.

— **Proste službe v Bosni.** Deželna vlada za Bosno in Hercegovino razpisuje več službenih mest z a k l a d n i h u p r a v i t e l j e v (Fondsverwalter). S temi mesti ni združena pravica do pokojnine. Od-poved je trimesečna. Plača znaša 2200, 2400 in 2600 kron na leto. Prosilci morajo izkazati: 1. da so avstrijski državljani; 2. da so z dobrim uspehom dovršili kako trgovsko akademijo ali višjo trgovsko šolo; 3. da so zmogljivi hrvaškega (srbskega) jezika v govoru in pisavi; 4. da so najmanj tri leta prakticali na kakem bančnem ali denarnem zavodu; 5. da so dobrega vedenja. Kolekovane prošnje je vposlati deželni vladi v Sarajevu do 20. februarja t. l.

— **Drzna tatvina na sušaški pošti.** V soboto popoldne je na pošti na Sušaku pri Reki, ko je manipulantka za hip zapustila sobo, nekdo z njene mize ukradel malo prej sprejeto denarno pismo s 2126 kronami. Uradnica je zapazila tatvino, ko so bile dotične stranke že odšle. Ker ne more oseb, ki so bile navzoče, natančneje opisati, je preiskava silno težavna in menda ne bo imela nobenega uspeha.

— **57 let težke ječe** so dobili pri sodnem dvoru v Varaždinu morilci odvetnika dr. Tonkoviča v Zlatarju, sami mladi fantje, ki še niso dovršili 20. leta starosti. Ne-posredni storilec, bivši dnevničar Josip Sviblu je bil obsojen na 20 let, Ivan Pažič na 10 let, Štefan Rafaz na 12 in Štefan Vudjan na 15 let težke ječe. Poslednji trije so kovaški pomočniki.

— **Iz Krke so potegnili truplo** 57 let starega posestnika Mihaela Pugelja iz Dr-ganjega sela.

— **C. kr. poštni in brzojavni urad v Trebnjem na Kranjskem** je bil z odlokom od 15. januarja t. l. št. 2551 pooblaščen v sprejemanje in nadaljno odpravo od brzojavno obratnih uradov lokalne železnice Trebnje—Št. Janž dohajajočih mu zaseb-nih brzojavk.

— **Glavni dobiček ogrske drž. dobrodelne loterije** je bil zadet na Dunaju.

— **Tržaška podružnica »Lege nazionale«** ima 8000 članov in letnih dohodkov 100.000 K.

— **Štrajk voznikov v Trstu** traja dalje. Predvčeraj je nad 200 voznikov prišlo na Opčine nadzorovat, ker so čuli, da bodo nekateri podjetniki vozili. Disciplina med vozniki je vzorna, navdušenje veliko.

— **V 230 metrov globoko jamo** »Omerovico« je padel osemletni sin Antona Rahotega v Kučini pri Omišju. Domači so ga videli iti proti onemu mestu in ker ga ni bilo od nikoder domu, so ga šli iskat. Na robu jame so našli jopič in na klince domačih se je začul iz globočine dečkov glas. Hiteli so po vrvi in s pomočjo sosedov se je posrečilo dečka rešiti po dolgem trudu. Bil je nekoliko prepaden, a sicer nepoškodovan. Deček pravi, da se je pre-križal, sčel jopič ter se vrgel v jamo z drugimi otroci vred, katerih on ne pozna.

— **Umrla** je v Sarajevu mati podžu-pana dr. Nikole Mandiča, gospa Mandič Ivana, stara 59 let.

— **Glad v Dalmaciji.** Na županstvo v Vodici v Dalmaciji je prišlo okoli 500 žena z otroci prosit podpore, ker nimajo živeža.

— **Med sv. mašo umrl** je v Zagrebu v Marijini cerkvi prošlo nedeljo neznan, okoli 70-leten starček. Zadela ga je kap.

Svedočba g. komanderja prof. dr. L. Laponija, osebnega zdravnika Nj. svetosti papeža, častni ravnatelj sanitetnega in higijskega oddelka in papeževi palači — primarija v bolnici S. Giovanni Calabita.

Gospodu J. Serravallo

Trst.

China-vino Serravallijevo pomešano z železom in izrednim sredstvi ima prednost izredno fine priprave. Ker je jako okusno, pitno in lahko prebavljivo, zasluži, da se slabotnim, bolnim na želodec in rekonvalescentom, kakor tudi bolnim na živcih kar najtopleje priporoča.

Rim, 14. junija 1903.

292 (1)

Prof. G. Laponi.

Ne verujte, da zlo preide samo od sebe. Če ste bolni, morate takoj iskati pomoči, kajti zanemarljiva bolezen je tem hujša. Kašelj, bolečine v prsih, zasliženje, pomanjkanje teka, hripavost, nočni pot, slabost, medlost so često znaki nevarne bolezni. Ako se pokažejo takšni simptomi, ne čakajte, ampak naročite si takoj Orkeny Lindenhonig-sirup, ki olajša kašelj, pomirja kri, lahko pretrga sliz, ustavi nočni pot, poboljša tek, poveča telesno težo, olajša dihanje, odpravi zaspanost in za brani razvoj bolezni. Če naročite eno steklenico za poskušnjo za 3 K, eno veliko steklenico za 5 K, naslovite pismo ali pošto nakaznico na »Apostel-Apotheke« v Budimpešti, Josefsring 64, Depot 30.

Prezgodaj rojene otroke

reši SCOTT-ova emulzija propada in jim da normalno moč in krepkost.

TISOČI

Pristna le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom Scott-ovega ravnanja.

skrbnih starišev so bili presenečeni nad hitrim zboljšanjem. Celo oni, ki zavračajo mleko, radi uživajo

Scott-ovo emulzijo

in jo lahko prebavljajo.

Cena originalne steklenice

2 K 50 vin.

Dobi se v vseh lekarnah.

Meteorološko poročilo.

V sinu n. morjem 30b2 m. sred. zračni tlak 73b0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
3	9. zveč.	733.7	1.2	sl. jzah	pol. obl.	
4	7. zjut.	30.7	3.5	sr. ssvzh.	jasno	0.0
	2. pop	29.8	3.9	sr. jzah.	oblačno	

Srednja včerašnja temp. — 1.4°, norm. — 1.4°.

2 vajenca

sprejme takoj s hrano in stanovanjem Lovro Šetina, kovač, Šiška št. 65 pri Ljubljani.

237 10-4

285

Odda se

3-1

lokal z stanovanjem

in posebej še stanovanje z 2 sobama. Sodnijske ulice št. 4. Dalje tudi delavnica in stanovanje v Prulah. Več se izve pri kamnoseku Vodniku.

Svarimo vsakogar,

ki kašlja, če je hripav, zaslezen, nima pravega teka, če zapazi da pojmi teža telesa, če se ponoči poti, se čuti slaboten in izpehan, ali zapazi nevarne znake na družini, naj takoj naroči Orkeny-jev lipov med (sirup), da prepreči nadaljno razširjanje bolezni.

3058 12-6

Orkeny-jev lipov med (sirup) prekaša vsa podobna sredstva, pomiri kašelj in bljuvanje krvi, izvrstno topi sliz, zboljša tek in odpravi nadležni slabeči nočni pot. V angleški razstavi odlikovan z zlato kolajno. Vzorčna steklenica stane 3 K. 1 večja steklenica 5 K, in 3 velike steklenice, poštne prosto 15 K. Naroča se proti povzetju ali če se pošlje denar naprej pri edinem izdelovalcu

Orkenyjeva lekarna pri »Apostolu«, Budapešta, Josefsring 64, — Depot 30.

Se nekaj

vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav dobro ohranjenih in močnih v obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000 odda po primerni ceni tvrdka M. Rosner in drug, veletrgovna sadja, Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne.

259 156-1

1. guvedino ali teletino

vsak dan sveže klano, od stegna ali pljučno pečenko 302 1 1 pošilja 5 kg K 3-60

Isidor Rosenbaum, Podwolska.

Costilna in trgovina

se odda v najem na Viru pri Domžalah.

Poišve se istotam v hiši št. 3 ali v Ljubljani Marije Terezije cesta št. 1 v trgovini z železnino Fr. Stupica.

189 6

Prodaja

dvonadstropna hiša

na Marije Terezije cesti pod jako ugodnimi pogoji. Pritlični prostori so jako ugodni za gostilniško obrt z zračnimi kletmi, vrtom in salonom. — Več se poišve pri g. Alojziju Acceto, Trnovski pristan, št. 14 v Ljubljani.

241 3

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, od 600 do 1000 litrov prodaja po nizki ceni. Dobe se tudi sodi od 15 do 20 hektolitrov.

61 3

FRAN CASCIO

Selenburgove ulice št. 6.

Delavci

se sprejmejo. Oglasiti se je v tehnični pisarni inž. K. Lachnika, Beethovenova ulica 4, pritličje na levo. 3011-1

300

CITRARJI

1 1

ki obsežne pesmarice, ki se brezplačno daje, še dosej niso naročili, jo dobe na zahtevo samo še do konca februarja 1909. Naj se torej požeji z naročbo, kateri se ima pridati poštna znamka za 25 v za frankirano odposiljatev te pesmarice. Specijalna zaloga za učila in muzik. za citre: J. Sorg Dunaj, XII/4, Rosenhügelstr. 38.

Službo dobi v poštenem restavrantu na Dunaju zanesljiv

olikan mladenič

od 15 do 25 let star. Plače 25 K na mesec, hrana in stanovanje prosto. Želi se da govori slovenski in nemški.

Pisma s znamko za odgovor in vprašanja sprejema do 12. februarja iz prijaznosti Urška Okoren, pod Rakovnikom Ljubljana.

298 5 1

Pridna in pošena

dekke

iz boljše hiše, se sprejme kot učenka v trgovino z mešanim blagom.

Pojasnila daje uprava »Slovenca«. 297 8-1

Službe išče

dobro izurjen strojnik, izučen strojni ključavničar in strugar, več slovenskega in nemškega jezika. Naslov pove upravnistvo »Slovenca«.

299 3-1

Prodajalna

se daje v najem z vso opravo vred, v Stepanji vasi št. 50. Pogoji zelo ugodni.

240 2-2

Družina išče

primerno hišo v najem

ob Bohinjski železnici od Kanala do Jesenic. oziroma blizu iste, v prometnem kraju. Hiša mora biti pripravna za trgovino oziroma gostilno. Hiša bi se v slučaju tudi kupila. Ponudbe na upravnistvo »Slovenca«.

235 7-6

Izmed najboljšega najboljši!

Da zadostim tudi najrazvijačnejšim zahtevam, sem vpeljal vrsto pražene kave, ki presega v kakovosti, izdatnosti in aromi najboljše. Ta kava je zmes najizbranejših vrst, najfinejšega proizvođa in nudi čudovito fino, aromatično in oživljajočo pijačo. Z mlekom mešana tvori dober zajtrk in podlago k udobni malici, brez mleka kot »črna« je prijeten zaključek vsake pojedine ali večerje; ima moč in oživlja.

Prva ljubljanska velika pražarna za kavo Karol Planinšek

Ljubljana, Dunajska cesta, vogal Sodnijske ul.

3244 12-10

Ustanovljena leta 1854. Prva domača slovenska pivovarna

Telefon št. 210.

G. AUER-jevih dedičev

Ljubljana, Wolfve ulice št. 12, Ljubljana

Priporoča savnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborni

marčno pivo

v sodcih in steklenicah

Podružnice Spljet, Celovec

in Trst
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

in Trst
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.